Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Францыска Скарыны»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
УА "ГДУ імя Ф. Скарыны"
________________ І.В. Семчанка
(подпіс)

____
(дата зацвярджэння)
Рэгістрацыйны № УД - _____________/вуч.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

МІЖНАРОДНЫЯ АДНОСІНЫ НА ЎСХОДНЕЕЎРАПЕЙСКІМ ГЕАПАЛІТЫЧНЫМ ПОЛІ Ў XVI-XVIII СТ.

Вучэбная праграма установы вышэйшай адукацыі па дысцыпліне спецыялізацыі для спецыяльнасці:
1-21 03 01 Гісторыя (па накірунках)
1-21 03 01-01 Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)

2015

Вучэбная праграмаскладзена на аснове адукацыйнага стандарту “Вышэйшая адукацыя. Першая ступень. Спецыяльнасць 1-21 03 01 Гісторыя (па напрамках)” і вучэбнага плана УА “Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Францыска Скарыны” рэгістрацыйны № D 21-05-13, дата зацвярджэння 29.08.2013.

СКЛАДАЛЬНІК:
С.А. Чаропка — загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі УА «ГДУ імя Ф. Скарыны», кандыдат гістарычных навук, дацэнт.
.

Рэцэнзенты:
М.Я. Абраменка — дэкан факультэта давузаўскай падгатоўкі УА «Гомельскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт», к.г.н. дацэнт;

С.Б. Жыхараў — дацэнт кафедры гісторыі славян і спецыяльных гістарычных дысцыплін УА «ГДУ імя Ф. Скарыны», кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай усеагульнай гісторыі УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»

(пратакол № 13 ад 26 мая 2015);

Навукова-метадычны савет універсітэта

(праткол № 7 ад 27 мая 2015);

Адказны за рэдакцыю: **С.А. Чаропка**
Адказны за выпуск: **С.А. Чаропка**

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Прапанаваная дысцыпліна спецыялізацыі з'яўляецца адным з лекцыйных курсаў, якімі адкрываецца спецыялізацыя студэнтаў па новай і навейшай гісторыі Еўропы і Амерыкі. Да гэтага часу студэнты паспяваюць засвоіць гісторыю сярэдніх вякоў, пачынаюць вывучэнне новай гісторыі еўрапейскіх краін. Такім чынам, дысцыпліна спецыялізацыі базіруецца на матэрыяле названых вучэбных дысцыплін. Працэс утварэння Рэчы Паспалітай, узаемадзеянне яе суб'ектаў, уплыў на развіццё сітуацыі ў Цэнтральнай і Ўсходняй Еўропе ў дысцыпліне спецыялізацыі прадстаўлены ў шырокім кантэксце еўрапейскай палітыкі і культурных працэсаў, якія ішлі ў той час у Еўропе. Важнае месца ў дысцыпліне спецыялізацыі адводзіцца вывучэнню міжнароднага становішча ў Рэчы Паспалітай, якая з’яўлялася адным з асноўных першапачаткова суб’ектаў, а затым і аб’ектам міжнародных адносін ў твывучаемым рэгійне.

Праграма дысцыпліны спецыялізацыі дае магчымасць ў поўнай меры абаперціся на знаёмы студэнтам матэрыял, у тым ліку нават і краязнаўчага характару, дзеля развіцця іх пазнавальных здольнасцей, фарміравання прафесійных ведаў і ўменняў. Разам з тым, яна арыентуе на выкарыстанне матэрыялу дысцыпліны спецыялізацыі у курсавых і дыпломных работах, на занятках па іншых дысцыплінах.

Дысцыпліна спецыялізацыі прапанавана для студэнтаў 3 курса спецыяльнасці 1-21 03 01-01 "Гісторыя айчынная і ўсеагульная".

Аб'ектам вывучэння дысцыпліны спецыялізацыі з’яўляецца міжнародная сітуацыя ва ўсходнееўрапейскім рэгійне ў першы перыяд новага часу:

У выніку вывучэння дысцыпліны спецыялізацыі студэнты павінны ведаць:

- передумовы геапалітычных змен на геапалітычнай прасторы Ўсходняй Еўропы ў XVI – XVIII ст.;
- палітычнае развіццё дзяржаў азначанага рэгёна ў першы перыяд новага часу;
- асноўныя факты і падзеі звязаныя са знешнепалітычным развіццём дзяржаў азначанага рэгёна.

У выніку вывучэння дысцыпліны спецыялізацыі студэнты павінны ўмець:

- ужываць атрыманыя веды для вырашэння канкрэтных педагагічных, метадычных, інфармацыйна-пошукавых, навуковых інавацыйных і іншых задач;
- даваць самастойныя ацэнкі, рэферыраваць навуковыя работы па гісторыі краін адзначанага рэгёна;

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

- выяўляць і крытычна ацэньваць сутнасць асноўных з’яў і працэсаў у гісторыі дзяржаў рэгіёна;
- знаходзіць агульнае і асаблівае ў развіцці дзяржаў і грамадстваў Усходняй Еўропы ў першы перыяд новага часу.

Дысцыпліна спецыялізацыі “Міжнародныя адносіны на Ўсходнееўрапейскім геапалітычным полі ў XVI-XVII ст.” вывучаецца студэнтамі дзеннай формы навучання, спецыяльнасці 1-21 03 01-01 Гісторыя (айчынная і ўсеагульная) на 3 курсе ў 1 семестры.

Агульная колькасць гадзін - 70; аўдыторная колькасць гадзін – 40, з іх: лекцыі - 16, практычныя заняткі - 16, КСР - 8. Форма справаздачнасці - залік.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Гістарычныя перадумовы фарміравання Рэчы Паспалітай

Тэма 1. Уводзіны ў спецкурс

Прадмет, задачы спецкурса, гістарыяграфія і крыніцы. Беларусы, палякі, украінцы і літоўцы – суседзі спрадвеку. Кантакты і барацьба ў перыяд фарміравання ВКЛ Беларусь – не "ў складзе", а частка Рэчы Паспалітай. Беларускі народ як суб'ект гістарычнага працэсу. Беларуская нацыянальная гістарыяграфія аб гістарычным шляху беларускага народа як народа памежжа. Суседзі беларусаў з захаду і ўсходу. Археалагічныя, лінгвістычныя, летапісныя, фальклёрныя крыніцы аб даўнім суседстве. Гістарычная роля Рэчы Паспалітай. Актуальнасць выбару цывілізацыйнай арыентацыі для Беларусі.

Тэма 2. Геапалітычнае становішча ва Ўсходняй Еўропе ў 14 ст.

Усходняя Еўропа ў 14 ст. Тэўтонскі і Лівонскі Ордэны. Залатая Арда. Вялікія княствы Маскоўскае, Цвярское, Разанскае, Смаленскае. Барацьба паміж рускімі княствамі пад уладай Залатой Арды за першынства. Наўгародская зямля. Становішча ВКЛ. Узаемаадносіны ВКЛ з Залатой Ардой і Вялікім княствам Маскоўскім. Польскае каралеўства: дзяржаўна-тэрытарыяльная структура. Сілезія, Мазовія і Памор’е ў 14 ст. Польска-венгерская унія (1370-1382 г.).

Тэма 3 Польска-літоўскія ўніі канца14 – пачатку 16 ст. як фактар міжнародных адносінаў

Польска-германскія ўзаемаадносіны ў 14 ст. Экспансія Польшы на ўсход і захоп Галіцыі і часткі Валыні. Агульная знешняя небяспека для ВКЛ і Польшчы – крыжакі. Першы вопыт саюза пры Уладзіславе Лакетку і Гедыміне. Барацьба ВКЛ за тэрыторыю на Ўсходзе і Захадзе. Перадумовы “еўрапейскай” палітычнай арыентацыі ВКЛ (хрысціянізацыя; культурныя, эканамічныя, вайсковыя кантакты). Ягайла і Андрэй Полацкі. Палітыка Людовіка І. Кошыцкі прывілей. Інтарэсы Польшчы ў збліжэнні з ВКЛ. Крэўская унія і прывілей 1387 г. як "пропуск" для ВКЛ у Еўропу. Вітаўт. Востраўскае пагадненне. Усходняя палітыка Вітаўта напрыканцы 14 ст. Фактычнае скасаванне уніі. Віленска-Радамская унія. Вялікая вайна 1409-1411 г. Торуньскі мір 1411 г. Гарадзельская унія. Спробы афармлення уніі Польшчы, ВКЛ і Чэхіі. Узвышэнне ВКЛ у 20-х гг. 15 ст.

Актывізацыя палітыкі Польшчы ў паўднёвым кірунку. Уладзіслаў ІІІ Варненьчык, аднаўленне уніі з Венгрыяй. Грамадзянская вайна ў ВКЛ і фактычнае скасаванне уніі з Польшчай. Аднаўленне польска-літвінскай уніі пры Казіміры IV. Трыццацігадовая вайна Польшчы з Тэўтонскім Ордэнам (1454-1466 гг.). Торуньскі мір 1466 г. Скасаванне і аднаўленне польска-літвінскай уніі пры Аляксандры. Фактары яе аднаўлення. Барацьба магнатаў і шляхты ў Польшчы. Нешаўскія статуты 1454 г. Мельніцкі прывілей 1501 г. Радамская канстытуцыя 1504 г. Сумесная знешняя палітыка ВКЛ і Польскага каралеўства ў другой палове 15 – сярэдзіне 16 ст. Падтрымка ВКЛ барацьбы Ноўгарада і Цвяры супраць маскоўскай экспансіі.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Тэма 4 Змены ў геапалітычным становішчы ва Ўсходняй Еўропе ў 15 – першай трэці 16 ст.

Рэфармацыя ў Германіі і яе ўплыў на геапалітычнае становішча ва Ўсходняй Еўропе. Секулярызацыя Тэўтонскага Ордэна і стварэнне Прускага герцагства. Рэфармацыя ў Інфлянцкім Ордэне і яе наступствы. Узмацненне Вялікага княства Маскоўскага пры Іване III. Ліквідацыя незалежнасці Ноўгарада і Пскова. Вайна ВКМ супраць ВКЛ 1492-1494 гг. Вайна ВКМ супраць ВКЛ 1500-1503 гг. Вайна ВКМ супраць ВКЛ 1507-1508 гг. Польскія інтарэсы ў Падунаўі. Заканчэнне польска-чэшска-венгерскіх дынастычных сувязей (1526 г.). Змена характара польска-літвінскай уніі для Польшчы. Дапамога з боку Польшчы ў вайне ВКЛ з ВКМ 1512-1522 гг. Старадубская вайна. Барацьба з агрэсіяй Крымскага ханства. Заходняя палітыка ВКЛ і Польскага Каралеўства. Іх агульная пазіцыя на Венскім кангрэсе 1515 г.

Тэма 5 Інфлянцкая вайна і яе наступствы

Узвышэнне Расійскай дзяржавы ў 40-50-х гг. 16 ст. Разгром Казанскага і Астраханскага ханстваў. Палітычная барацьба ў Інфлянцкім Ордэне. Пачатак Інфлянцкай вайны. Уступленне ў вайну Швецыі і Даніі. Уступленне ў вайну ВКЛ. Крах Інфлянцкага Ордэна. Стварэнне герцагства Курляндскага і Земгальскага і Задзвінскага герцагства. Сацыяльныя, палітычныя, культурныя прычыны уніі. Палітычная барацьба на Люблінскім сойме. Утварэнне Рэчы Паспалітай. Генрыкавы артыкулы 1573 г. Спробы стварэння Інфлянцкага каралеўства. Стэфан Баторый і заканчэнне Інфлянцкай вайны. Ям-Запольскае замірэнне. Тэрытарыяльныя і геапалітычныя змены ва Ўсходняй Еўропе пасля Інфлянцкай вайны.

Тэма 6 Барацьба за Ўсходнюю Прыбалтыку паміж РП і Швецыяй ў канцы 16 – пачатку 17 ст.

Афармленне асабістай уніі Польшчы, ВКЛ і Швецыі: яе перадумовы. Прычыны нетрываласці уніі РП і Швецыі. Дэтранізацыя Жыгімонта III ў Швецыі. Паўночная і ўсходняя палітыка РП. Вайна РП са Швецыяй 1600-1629 г. Шчэцінскі мір. Уплыў вайны Швецыі і Расіі 1610-1617 і вайны РП і Расіі 1609-1618 гг. На барацьбу ва Ўсходняй Прыбалтыцы. Уплыў на канфлікт РП і Швецыі Кальмарскай вайны Даніі і Швеці 1611 г. Вайна РП з Асманскай імперыяй 1620-1621 г. Пачатак Трыццацінадовай вайны ў Еўропе 1618-1648 гг. Альтмаркскі мір 1629 г.

Тэма 7 Экспансія РП у Расійскую дзяржаву на пачатку 17 ст.

Крызіс улады ў Расійскай дзяржаве напрыканцы 16 – на пачатку 17 ст. Усходняя палітыка РП на пачатку 17 ст. Умяшанне ВКЛ ва ўнутраныя справы Расіі. "Дзімітрыяда". Вайна РП з Расіяй 1609 -1618 гг. Вяртанне смаленскіх зямель. Спроба дынастычнага збліжэння РП і Расіі. Руска-шведская вайна 1610-1617 гг. Паход К. Хадкевіча на Маскуву 1617-1618 г. Дэўлінскае перамір'е 1618 г. Спробы рэваншу з боку Расійскай дзяржавы ў пачатку 30-х гг. 17 ст. Смаленская вайна. Палянаўскі мір 1634 г. Уплыў Трыццацігадовай вайны на геапалітычную сітуацыю ва Ўсходняй Еўропе.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Тэма 8. Спробы фарміравання новай геапалітычнай канфігурацыі ва Ўсходняй Еўропе ў сярэдзіне 17 ст.

Пачатак палітычнага крызісу ў РП. Казацкае паўстанне на Украіне. Нацыянальна-вызваленчая ўкраінскага народу 1648-1654. Спроба трансфармацыі Рэчы Паспалітай у трыадзіную дзяржаву. Забораўскі і Белацаркоўскі дагаворы. Гадяцкая унія. Вайна Рэчы Паспалітай з Расіяй (1654-1667 гг.), яе этапы і вынікі. Першая паўночная вайна. Кейданская унія 1655 г. Віленскае перамір’е 1656 г. Руска-шведская вайна 1656-1661 г. Кардзіскі мір. Дацка-шведская вайна 1657-1658 г. Роскільскі мір. Вяляўска-Быгдашцкі трактат 1657 г. Брандэнбургска-Прускі саюз. Аліўскі мір 1660 г. Андросаўскае перамір’е 1667 г. "Вечны мір" з Расіяй 1686 г., палітычная барацьба вакол яго, зацвярджэнне ў 1710 г.

Тэма 9. Асманскі фактар ў міжнародных адносінах усходнееўрапейскіх дзяржаў.

Барацьба з турэцкай і татарскай экспансіяй. Удзел Польшы ў венгера-турэцкай вайне 1443-1444 г. Спробы стварэння антыасманскай кааліцыі Уладзіславам IV. Вайна РП з Асманскай імперыяй 1620-1621 г. Бітва пад Хоцінам 1621 г.Вайна РП з Асманскай імперыяй 1672-76 г. Бітва пад Хоцінам 1673 г. Журавінскі мір 1676 г. Лёс Падолля і Правабярэжнай Украіны. Руска-турэцкая вайна 1676-1681. Бахчысарайскі мір. Вайна РП з Асманскай імперыяй 1683-1699 г. Удзел войска ВКЛ у бітве пад Венай 1683 г. “Свяшчэнная ліга” 1684 г. “Вечны мір” РП і Расіі 1686 г. і далучэнне да “Свячэннай лігі” Расіі. Руска-турэцкая вайна 1686-1700 г. Карлавіцкі кангрэс 1698-1699 г. Пераход ініцыятывы ў барацьбы з Асманскай імперыяй да Расіі. Руска-турэцкая вайна 1710-1713 г. Руска-турэцкая вайна 1735-1739 г. Руска-турэцкая вайна 1768-1774 г. Кючук-Кайнарджыйскі дагавор. Руска-турэцкая вайна 1787-1792 г. Яскі дагавор.

Тэма 10. Вялікая Паўночная вайна і яе наступствы

Унутраныя супярэчнасці ў Рэчы Паспалітай. Барацьба магнацкіх груповак у РП: міжнародна-палітычны аспект. Грамадзянская вайна ў РП 1696 – 1700 г. Узмацненне Швецыі ў канцы 17 ст. Дацка-шведская вайна 1675-1679 г. Удзел Швецыі ў вайне Аўгсбургскай лігі 1688-1697 г. Зблiжэнне Саксоніі з РП. Фарміраванне антышведскага “Паўночнага саюзу”. Пачатак Вялікай Паўночнай вайны. Капітуляцыя Даніі і разгром рускага войска пад Нарвай. Вайна за “Іспанскую спадчыну” ў Еўропе 1701-1714 г. Наступленне шведскага войска ў РП. Падзел грамадства. Віленская, Варшаўская і Сандамірская канфедэрацыі. Нарвскі саюзны дагавор РП з Расіяй 1704 г. Разгром Аўгуста II. Альтранштацкі мір 1706 г. Львоўская сустрэча прадстаўнікоў Сандамірскай канфедэрацыі з Пятром I. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі, спусташэнне краіны. Бітва каля Галоўчына. Бітва каля Лясной. Палтаўская бітва. Спробы ўзмацнення каралеўскай улады ў РП. Тарнагродская канфедэрацыя 1715 г. “Нямы сойм” 1717 г. Руска-прускі дагавор 1719 г. аб сумеснай ахове парадку ў РП. Ніштацкі мір 1721 г. Берлінскі дагавор 1732 г. паміж Расіяй, Прусіяй і Аўстрыяй.

Тэма 11. Геапалітычная трансфармацыя ва Ўсходняй Еўропе ў другой палове 17 ст.

Вайна за“польскую спадчыну” 1733-1735 г., роля ў ёй Францыі, Іспаніі, Расіі, Аўстрыі і Саксоніі. Узмацненне Расіі ў Еўропе. Руска-турэцкая вайна 1735-1739 г. Руска-шведская вайна 1741-1743 г. Вайна за “Аўстрыйскую спадчыну” ў Еўропе. Сямігадовая

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

вайна 1756-1763 г. Фарміраванне двух ваенна-палітычных блокаў. Рэформы Чартарыйскіх у РП у 1764-1767 г. Toруньская, Слуцкая, Радамская і іншыя канфедэрацыі. Варшаўскі дагавор РП і Расіі 1768 г. Стварэнне Барскай канфедэрацыі. Барская вайна 1768-1772 г. Інтэрвенцыя Расіі. Першы падзел РП. Рэформы ў РП ў 70-80-х г. 18 ст. Войны Расіі з Швецыяй 1788-1790 г. і Турцыяй 1787-1792 г. як шанс для радыкальных рэформ у РП. Вялікі сойм 1788-1791 г. і яго рашэнні. Канстытуцыя 3 мая 1791 г. Пераўтварэнне РП ва унітарную спадчынную манархію.Саюз РП з Прусіяй 1790 г. Таргавіцкая канфедэрацыя. Вайна РП з Расіяй і у Гародні 1793 г., другі падзел РП. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т.Касцюшкі. Прусіяй 1792 г. Акупацыя РП. “Маўклівы сойм” Праграма паўстання. Паўстанне на землях ВКЛ. Якуб Ясінскі. Літоўскі сепаратызм, яго пераадоленне ў ходзе паўстання. Спробы перанясення паўстання ў Цэнтральную і Усходнюю Беларусь. Адносіны еўрапейскіх дзяржаў да паўстання. Паражэнне паўстання і трэці падзел Рэчы Паспалітай.

Тэма 12 Спадчына Рэчы Паспалітай у гістарычным лёсе народаў Усходняй Еўропы

Польска-беларуская бікультурнасць ў XIX ст. Рух "за нашу і вашу свабоду". Спробы адраджэння РП ў 1806-12 г., 1830-31 г., 1863 г. План Агінскага. Каралеўства Польскае. Пачатак працэсу мадэрнізацыі і фарміраванне асобных нацый. Народы на раздарожжы ў пачатку XX ст. Утварэнне нацыянальных дзяржаў. Спробы ажыўлення ягелонскай ідэі ў Польскай Рэспубліцы (1918-1939 гг.). Выпрабаванні XX стагоддзя. У пачатку трэцяга тысячагоддзя: новыя выпрабаванні і новыя шансы.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

Нумар рпаздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Іншае	Колькасць гадзін КСР	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	лабараторныя заняткі			
1	2	4	5	6	7	8	9	10
1	**Уводзіны ў спецкурс** 1. Прадмет і задачы. 2. Гістарыяграфія праблемы. 3. Гістарычная роля РП.	2				[1; 4; 11; 12; 14]		
2	**Геапалітычнае становішча ў Цэнтральнай і Ўсходняй Еўропе ў 14 ст.** 1. Крыжацкія дзяржавы. 2. Залатая Арда. 3. Рускія княствы. 4. Польшча.	2		2		[16: 19; 69; 73]		
3	**Польска-літоўскія ўніі канца14 – пачатку 16 ст. як фактар міжнародных адносінаў** 1. Польска-германскія ўзаемаадносіны. 2. Экспансія Польшчы ў Валынь. 3. Крэўская унія. 4. Барацьба ВКЛ за скасаванне уніі.			2		[3; 7; 10; 15; 25; 43; 57; 74; 78]	2	
4	**Змены ў геапалітычным становішчы ў Цэнтральнай і Ўсходняй Еўропе ў 15 – у першай**	2				[4; 9; 25; 28; 46; 71]	2	Сумоўе

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

	трэці 16 ст. 1. Рэфармацыя ў Еўропе. 2. Узвышэнне Вялікага княства Маскоўскага. 3. Памежныя войны. 4. Знікненне польскіх інтарэсаў у Падунаўі.							
5	**Інфлянцкая вайна і яе наступствы** 1. Узвышэнне Расійскай дзяржавы ў сярэдзіне 16 ст. 2. Паачатак барацьбы за Усходнюю Прыбалтыку. 3. Стварэнне РП. 4. Заканчэнне Інфлянцкай вайны.	2		2		[5; 12; 31; 45; 69]		
6	**Барацьба за Ўсходнюю Прыбалтыку паміж РП і Швецыяй ў канцы 16 – пачатку 17 ст.** 1. Асабістая унія РП і Швецыі. 2. Вайна РП са Швецыяй 1600-1629 гг. 3. Уплыў Трыццацігадовай ваны на геапалітычную сітуацыю ва Усходняй Еўропе.	2		2		[4; 13; 25; 46; 48; 58; 78]		
7	**Экспансія РП у Расійскую дзяржаву на пачатку 17 ст.** 1. Крызіс улады ў Расійскай дзяржаве ў канцы 16 ст. 2. Дзмітрыяда. 3. Вайна РП з Расійскай дзяржавай 1609-1618 гг.	2		2		[6; 23; 45; 46; 47; 72]		
8	**Спробы фарміравання новай геапалітычнай канфігурацыі ва Ўсходняй Еўропе ў сярэдзіне 17 ст.** 1. Казацка-сялянская вайна. 2. Вайна РП з Расійскай дзяржавай 1651-1667 гг. 3. Вайна РП са Швецыяй 1656-1660 гг. 4. Вечны мір РП з Расіяй 1686 г.	2		2		[20; 22; 24; 30; 41; 49;52; 59-64; 66; 67; 75-77]		
9	**Асманскі фактар ў міжнародных адносінах усходнееўрапейскіх дзяржаў.** 1. Барацьба з турэцкай небяспекай у 15-16 ст.					[4; 9; 12; 45; 52; 68; 71-73]	2	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	2. Вайна РП з Портай 1620-1621 гг. 3. Вайна РП з Асманскай імперыяй 1673-1676 гг. 4. Вайна РП з туркамі-асманамі 1683-1699 гг.							
10	**Вялікая Паўночная вайна і яе наступствы** 1. Палітычная сітуацыя ў Еўропе на пачатку 18 ст. 2. Стварэнне Паўночнага саюзу. 3. Палітычная барацьба ў РП падчас вайны. 4. Вынікі вайны для РП.			2		[4; 2; 7; 11; 31]		
11	**Геапалітычная трансфармацыя ва Ўсходняй Еўропе ў другой палове 17 ст.** 1. Вайна за “польскую спадчыну”. 2. Першы падзел РП: перадумовы і наступствы 3. Другі падзел РП і яго наступствы. 4. Трэці падзел і ліквідацыя РП.	2		2		[11; 12; 39; 51; 69; 70; 71]		Рэферат
12	**Спадчына Рэчы Паспалітай у гістарычным лёсе народаў Усходняй Еўропы** 1. Спробы адраджэння РП ў 1806-12 г. Герцагства Варшаўскае. Каралеўства Польскае. 2. Ідэя адраджэння РП падчас паўстанняў 1830-31 г. і 1863 г. 3. Спробы ажыўлення ягелонскай ідэі ў Польскай Рэспубліцы (1918-1939 гг.). Другая Рэч Паспалітая. 4. Польшча ў канцы 20-пачатку 21 ст. Трэцяя Рэч Паспалітая.					[7; 11; 12; 31 48]	2	Праверка канспекта
	Усяго	**16**		**16**			**8**	**Залік**

К.г.н., дацэнт С.А. Чаропка

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Прыкладны пералік практычных заняткаў

1. Геапалітычнае становішча ў Цэнтральнай і Ўсходняй Еўропе ў 14 ст.
2. Польска-літоўскія ўніі канца14 – пачатку 16 ст. як фактар міжнародных адносінаў
3. Інфлянцкая вайна і яе наступствы
4. Барацьба за Ўсходнюю Прыбалтыку паміж РП і Швецыяй ў канцы 16 – пачатку 17 ст.
5. Экспансія РП у Расійскую дзяржаву на пачатку 17 ст.
6. Спробы фарміравання новай геапалітычнай канфігурацыі ва Ўсходняй Еўропе ў сярэдзіне 17 ст.
7. Вялікая Паўночная вайна і яе наступствы
8. Геапалітычная трансфармацыя ва Ўсходняй Еўропе ў другой палове 17 ст.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Літаратура

Асноўная

1. Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 2. Беларусь у перыяд Вялікага княства Літоўскага. – Мн.: Экаперспектыва, 2008.
2. Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 3. Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII-XVIII стст.) – Мн.: Экаперспектыва, 2004.
3. История Беларуси в документах и материалах / сост. И.Н. Кузнецов, В.Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.
4. История дипломатии. – М., 1959. – Т.1.
5. Нарысы гісторыі Беларусі: у 2-х ч. / М.П. Касцюк, У.Ф. Ісаенка, Г.В. Штыхаў [і інш.]. – Мінск: Беларусь, 1994. - Ч.1.
6. История Литовской ССР: с древнейших времён до наших дней / А. Таутавичюс, Ю. Юрчинис, М. Ючас [и др.]; редкол.: Б. Вайткявичюс [и др.]– Вильнюс: “Мокслас”, 1978.
7. Ігнатоўскі, У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі / У.М. Ігнатоўскі. – 5-е выд. – Мінск: Беларусь, 1992.
8. Історія України: нове бачення: У 2 т. / О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр [та інш.]; редкол. В.А. Смолій (гол. ред.) [та інш.].– Київ: Вид-во “Україна”,1995. - Т. 1.
9. Історія України / Ю.А. Мицик і ін. – Київ, Києво-Могілянська академія, 2005
10. Краткая история Польши. – М., 1993.
11. Сагановіч, Г. Нарыс гісторыі Беларусі ад старажытнасці да канца XVIII стагоддзя / Г. Саганович. – Мінск: “Энцыклапедыкс”, 2001.
12. Снапкоўскі, У. Гісторыя знешняй палітыкі Беларусі: вуч. дапам. для студэнтаў: у 2 ч. – Мінск: БДУ, 2003. - Ч.1. Ад пачатку дзяржаўнасці да канца XVIII ст.
13. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. У 6 т. – Мн., 1993- 2001. – Т.1-6.

Дадатковая

14. Акіншэвіч Л. Пра "цывілізацыйныя асновы" беларускага гістарычнага працэсу // З гісторыяй на "Вы". – Мн., 1994. – Вып. 3.
15. Аркас М. Історія України-Русі. – Одеса, 1994.
16. Бардах Ю., Леснодорский Б., Пиетрчак М. История государства и права Польши. – М., 1980. – Раздзелы 5,7.
17. Беларуска-польскія культурныя сувязі. – Мн., 1991.
18. Беларускія летапісы і хронікі. – Мн., 1997.
19. Бискуп М. Великая война Польши и Литвы с Тевтонским орденом (1409-1411 гг.) в свете новейших исследований // Вопросы истории. – 1991. – № 12. – С.14-22.
20. Брехуненко В. Московська експансія і Переяславська рада 1654 року. – Київ, 2005.
21. Булыка А.М. Роля польскага ўплыву ў развіцці лексічнага складу беларускай мовы данацыянальнага перыяду // Беларуска-руска-польскае супастаўляльнае мовазнаўства. Матэрыялы… канферэнцыі. – Віцебск, 1990.
22. Бярнацкі, В. Паўстаньне Хмяльніцкага: Ваенныя дзеньні ў Літве ў 1648-1649 гг./ В. Бярнацкі// ARCHE = Пачатак. – 2008. - №3. – С. 45-222.
23. Гваньїні О. Хроніка Європейської Сарматії. – Київ: Києво-Могілянська академія, 2007.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

24. Греков И.Б. Московско-польский договор 1686 г. о союзе и "вечном мире" // Советское славяноведение. – 1987. - № 3. – С.27. – 43.
25. Греков И.Б. Очерки по истории международных отношений Восточной Европы XIV-XVI вв. – М., 1963.
26. Гужалоўскі А. Войска ВКЛ: апошнія старонкі гісторыі / Бел. гіст. часопіс. – 1994. - № 1. – С. 48-52.
27. Длугош Я. Грюнвальдская битва. – М.-Л., 1962.
28. Доўнар-Запольскі М. Гісторыя Беларусі. – Мн., 1994.
29. Думин С.В. Об изучении истории Великого Княжества Литовского // Советское славяноведение. – 1988. - № 6.
30. Забаровский Л.Р. Россия, Речь Посполитая и Швеция в середине XVII в. – М., 1981.
31. История Белорусской ССР / Г.В. Штыхов, А.М. Карпачёв, К.И. Шабуня и др.; редкол.: И.М. Игнатенко [и др.].-Минск: “Наука и техника”, 1977. – 630 с.
32. Катлярчук, А. У ценю Польшчы і Расеі. Вялікае княства Літоўскае і Швэцыя ў часе эўрапейскага крызісу сярэдзіны XVII ст. – “ARCHE”, 2008-2009.
33. Кутшеба С. Очерк истории общественно-государственного строя Польши: Пер. с поль. – Спб., 1907.
34. Ліс А. Беларуская ідэя і адраджэнне славян // Полымя. – 1993. - № 4.
35. Мальдзіс А. Як жылі нашы продкі ў XVIII стагоддзі. – Мн., 2001.
36. Марзалюк І. Ідэалагічнае змаганне "Літвы" за роўны статус з "Каронай" (паводле беларуска-літоўскіх летапісаў XV-XVI стагоддзяў) // Край-Kraj. – 2001. - № 1-2.
37. Марозова С. Уніяцкая царква ў культурна-гістарычным развіцці Беларусі (1596-1839 гг.). – Гродна, 1996.
38. Мицик, Ю. Albaruthenica / Ю. Мицик. – Київ: Інститут укр. археографії та джерелознавства им. М.С. Грушевського НАН України, 2009. – 364 с.
39. Носов Б.В. Разделы Речи Посполитой и русско-польские отношения второй половины XVIII в. в зарубежной историографии 1970-х-1990-х годов // Славяноведение. – 1993. - № 5.
40. Понятовский С. Мемуары / Пер. с фр. – М.: Терра, 1995.
41. Похилевич, Д.Л. Белорусское казачество / Д.Л. Похилевич // Наукові записки Львівського державного ун-та ім. Ів. Франка. - Т. XLIII. - Вип. 6. - 1957. – С. 145-172.
42. Рагойша В. Праблемы бікультурнасці ў гісторыі беларуска-польскіх ўзаемаадносін // Беларусіка.– Мн., 1994. – Вып. 3.
43. Рогов А.И. Русь и Польша в их культурном общении в XIV – начале XV в. // Польша и Русь. – М., 1974.
44. Рогов А.И. Супрасль как одни из центров культурных связей Белоруссии с другими славянскими странами // Славяне в эпоху феодализма. – М., 1978.
45. Россия, Польша и Причерноморье в XV-XVIII веках. – М., 1979.
46. Русско-белорусские связи: сб. док-тов (1570-1667 гг.) /БГУ им. В.И. Ленина; ред. Л. Абецедарский. – Минск: «Высш. школа», 1963.
47. Сагановіч, Г.М. Войска Вялікага княства Літоўскага ў XVI-XVII стст. / Г.М. Сагановіч; пад рэд. Г.В. Штыхава. – Мінск: Навука і тэхніка, 1994. – 79 с.
48. Сагановіч Г. Нарысы гісторыі Беларусі. – Мн., 2002.
49. Сагановіч Г. Невядомая вайна. 1654-1667. – Мн., 1995.
50. Снапкоўскі У. Пра калізіі знешнепалітычных інтарэсаў Польскай кароны і Вялікага княства ў складзе Рэчы Паспалітай // Спадчына. – 1995. - № 3.
51. Стегний В.П. Первый раздел Польши и российская дипломатия // Новая и новейшая история. – 2001. - № 2.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

52. Смолій, В.А. Українська козацька держава / В.А. Смолій // Український істор. журнал. – 1991. – № 4 . – С. 5-19.
53. Смолій, В. Українська національна революція середини XVII ст..: проблеми, пошуки, рішення / В. Смолій, В. Степанков / НАН України, Інситут історії України. – Київ, 1999.
54. Степанков, В. Українська революція 1648-1676 рр. у контексті європейського революційного руху XVI-XVII ст..: спроба порівняльного аналізу / В. Степанков // Український істор. журнал. – 1997. - №1. – С. 3-21.
55. Тананаева Л.И. Сарматский портрет. Из истории польского портрета эпохи барокко. –М., 1979.
56. Улащик Н.Н. Введение в изучение белорусско-литовского летописания. – М., 1985.
57. Флоря Б.Н. Грюнвальдская битва // Вопросы истории. – 1985. – № 7.
58. Флоря Б.Н. Русско-польские отношения и политическое развитие Восточной Европы во второй половине XVI – начале XVII в. – М., 1978.
59. Чаропка, С.А. Вывучэнне Казацка-сялянскай вайны 1648-1651 гадоў на Беларусі/ С.А. Чаропка // Гісторыя: праблемы выкладання. – 2005. - №1. – С. 32-35.
60. Чаропка, С.А. Казацка-сялянская вайна на Палессі ўлетку 1648 года / С.А. Чаропка // Извест. Гом. гос. ун-та им. Ф. Скорины. – 2005. - № 2 (29). – С. 138-141.
61. Чаропка, С.А. Наступствы Казацка-сялянскай вайны 1648-1651 гг. для Беларусі (дэмаграфічны і гаспадарчы аспекты) / С.А. Чаропка // Изв. Гом. гос. ун-та им. Ф. Скорины . – 2008. - №4(49). - С.17-25.
62. Чаропка, С.А. Спробы афармлення казацкіх палкоў на Беларусі ў сярэдзіне XVII ст. / С.А. Чаропка // Изв. Гом. гос. ун-та им. Ф. Скорины. – 2008. - №4(49). – С. 59-63.
63. Чаропка, С.А. Казацка-сялянская вайна 1648-1651 гадоў на Беларусі: некаторыя вынікі даследавання / С.А. Чаропка// Извест. Гом. гос. ун-та им. Ф. Скорины. – 2009. - № 4 (55). – Ч. 1. – С. 92-96.
64. Чаропка, С. Баявыя дзеянні на Беларусі на апошнім этапе казацка-сялянскай вайны (вясна-лета 1651 гг.)/ С. Чаропка // Гістарычнаму факультэту – 20 гадоў: зб. навук. прац гістарычнага ф-та Гом. дзярж. ун-та імя Ф. Скарыны / рэдкал. В.А. Міхедзька (адк. рэд.) [і інш.]. - Гомель, 2009. – С. 142-151.
65. Чаропка, С.А. Нацыянальная працэсы на Беларусі ў сярэдзіне XVII ст. / С.А. Чаропка // Этносоциальные и конфессиональные процессы в современном обществе: материалы междунар. науч. конф., Гродно, 5-6 июня 2003 г. / Гродн. гос. ун-т; редкол. У.Д. Розенфельд [и др.]. – Гродно, 2003. – С.139-140.
66. Чаропка, С.А. Знешнепалітычнае становішча ВКЛ напярэдадні Казацка-сялянскай вайны / С.А. Чаропка // Менталитет славян и интеграционные процессы: история, современность, перспективы: материалы V междунар. науч. конф., Гомель, 24-25 мая 2007 г. / Гом. гос. технич. ун-т; редкол. В.В. Корниенко [и др.]. – Гомель, 2007. – С. 120-123.
67. Чаропка, С. Вплив Чернігівщини на поширення Козацько-селянської війни 1648-1651 років у Білорусі / С. Чаропка // Середньовічні старожитності Південної Русі-України: тези доп. Третьої Міжнар. студ. наук. археолог. конф., Чернигив, 16-18 квітня 2004 р. / Ін-т археол. НАН України, Черніг. держ. пед. ун-т; редкол. В.О. Дятлов [і інш.]. Чернігів, 2004. – С. 131-133.
68. Чухліб Т.В. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр. – Київ: Арістей, 2005.
69. Bobrzyński, M. Dzieje Polski w zarysie / M. Bobrzyński. – Warszawa [etc.] : Nakład

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Gebethnera i Wolffa, 1927—1931.
70. Davies, N. Boże Igrzysko. Historia Polski/ N. Davies.– Kraków: Znak, 1992. - T. 1.
71. Dzieje Polski / pod red. J. Topolskiego. – Warszawa: PWN, 1976.
72. Gierowski, J.A. Historia Polski. 1505-1764. / J.A. Gierowski. – Warszawa: PIW, 1986.
73. Historia Polski / pod red. H. Łowmiańskiego. –T.1. –Warszawa: PWN, 1955.
74. Lietuvos TSR istorija. T.1. Nuo senausių laikų iki 1917 metų / Lietuvos TSR Mokslų Akademijos istorijos institutas; redkol. B. Vaitkevičius (ats. red.) ir kt. -Vilnius: "Mokslas", 1985.
75. Pamiętniki Albrychta Stanisława X. Radziwiłła kanclerza W. Litowskiego. Wydane z rękopismu przez Edwarda Raczyńskiego. –Poznań: u braci Scherków, 1889. - T. 2.
76. Podhorodecki, L. Zarys dziejów Ukrainy/ L. Podhorodecki.– Warszawa: Książka i Wiedza, 1976. - T.1.
77. Rudawski, W. J. Historia Polski od śmierci Władysława IV aż do pokoju Oliwskiego, czyli dzeje panowania Jana Kazimierza od 1648 do 1660 r. / W. Rudawski. – Petersburg, Mohilew: Wolff, 1855. - T.1.
78. Zarys historii Polski / Pod red. J. Tazbira. – Warszawa: PIW, 1979.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, якое прынята кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Гісторыя сярэдніх вякоў	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад ___ _______ 201
Гісторыя сярэдніх вякоў краін Азіі і Афрыкі	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад ___ _______ 2010
Гісторыя новага часу	Кафедра ўсеагульнай гісторыі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад ___ _______ 201
Гісторыя Беларусі	Кафедра гісторыі Беларусі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № _____ ад ___ _______ 201

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ДАДАТКІ І ЗМЕНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

на _____/_____ вучэбны год

№№ пп	Дадаткі і змены	Основание

Вучэбная праграма перагледжана на пасяджэнні кафедры
ўсеагульнай гісторыі
(пратакол № ____ ад ________ 201_ г.)

Загадчык кафедры
ўсеагульнай гісторыі
к.г.н., дацэнт _______________ С.А. Чаропка

ЗАЦВЯРДЖДАЮ
Дэкан гістарычнага факультэта УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»
к.г.н., дацент __________________ М.М. Мязга

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ